

MEMORIU

**Domnului Prof. univ. dr. Daniel David,
Ministru al Educației și Cercetării**

Ne exprimăm dezacordul față de propunerile de modificare a planurilor cadru, care nu pornesc de la o proiecție nouă asupra conținuturilor, de la finalitățile procesului educativ și de la o dezbatere asupra structurii programelor, ci mai curând de la simpla reducere a numărului de ore pentru disciplina Istorie. Schimbările propuse pentru această disciplină vin într-un context intern și internațional în care extremismele, discursul de tip totalitar și derapajele ideologice și politice ar trebui să impună nu reducerea numărului orelor de Istorie, ci, dimpotrivă, creșterea lor, cu o adaptare adecvată a programelor și conținuturilor, pentru a consolida formarea civică a tinerilor.

Dorim un dialog constructiv cu Ministerul Educației și Cercetării, astfel că propunem măsuri care urmăresc așezarea mai potrivită a planurilor cadru înaintate spre dezbatere publică, pornind de la următoarele argumente:

1) Istoria reprezintă atât una din garanțiile formării individuale a viitorilor cetățeni ai acestei țări, cât și un element fundamental al identității naționale.

2) Istoria universală și istoria românilor, prin studierea trecutului, ajută în primul rând la înțelegerea prezentului și la elaborarea unor strategii pentru viitor. O clasă politică nu poate acționa în mod adecvat pentru binele statului și al cetățenilor săi fără cunoașterea istoriei.

3) Disciplinele *Istoria evreilor*, *Holocaustul* și *Istoria comunismului*, importante pentru dezvoltarea competențelor civice ale elevilor, NU pot fi înțelese fără studierea aprofundată, în patru ani de zile, a istoriei universale și a istoriei românilor. Cele două discipline nou introduse la clasele a XI-a și a XII-a sunt complementare disciplinelor mari de Istorie, abordând evoluții de cultură și civilizație, societate și politică, care nu pot fi percepute corect de elevi fără a cuprinde contextul mai larg în care s-au desfășurat, context dat de procesele istorice complexe explicate de istoria universală și istoria românilor.

4) Disciplina Istorie contribuie prin specificul său la atingerea a patru dintre cele opt competențe principale enunțate prin recomandările europene adoptate în 2018 (vezi *Council Recommendation of 22 May 2018 on key competences for lifelong learning*, 2018/C 189/01), preluate și în Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023: competența personală, socială și a învăța să înveți, competența de sensibilizare și exprimare culturală, competența de citire, scriere

și înțelegere a mesajului, competența civică, juridică și de protejare a mediului.

5) Disciplina Istorie este utilă elevilor indiferent de parcursul profesional al acestora, asigurând rute de profesionalizare în acord cu nevoi și cerințe ale pieței muncii. Istoria promovează ideea de cetățenie și spirit civic, opțiunea pentru democrație și toleranță, care trebuie să caracterizeze toți elevii indiferent de profilul sau specializarea urmate. Această formare trebuie să fie permanentă, fiind cu atât mai necesară cu cât în ciclul superior al liceului (în clasele a XI-a și a XII-a) elevul devine major, cu toate drepturile și responsabilitățile ce decurg din calitatea de cetățean, conform Constituției. Competențele pe care disciplina Istorie le formează în acest sens sunt: dezvoltarea înțelegerii contextului istoric recent, cunoașterea valorilor democratice, importanța drepturilor și libertăților fundamentale, identificarea elementelor de propagandă, manipulare și control social, recunoașterea riscurilor proliferării extremismului și ideologiilor totalitare în alte contexte, inclusiv cele din societatea actuală, dezvoltarea empatiei și înțelegerii sociale, formarea și consolidarea identității naționale. Nu în ultimul rând, Istoria contribuie la dezvoltarea unei gândiri critice, fundamentală în momentul actual pe care îl parcurge societatea românească.

6) Eliminarea Istoriei ca materie obligatorie la Bacalaureat pentru profilul umanist, specializarea Filologie, este o decizie absolut surprinzătoare și care va avea multiple consecințe negative. Gândirea și cunoașterea istorică fac parte din nucleul solid al educației umaniste europene de secole, fiind fundamentul concepției noastre despre lume, societate și cultură.

7) Dispariția disciplinei Istorie din trunchiul comun în clasele a XI-a și a XII-a va conduce la situația în care elevii din cadrul mai multor profiluri și specializări să fie limitați la a o studia doar în primele două clase din învățământul liceal. Principalele efecte ale acestei posibile decizii vor fi: limitarea contextului în care elevii vor putea să dobândească sau, după caz, să consolideze elemente de cultură generală; restrângerea cultivării unor valori democratice exact la vârsta la care mulți tineri încep să conștientizeze importanța acestora și să devină cetățeni cu drept de vot responsabili; un impact negativ asupra modului în care elevii se vor pregăti pentru examenul de Bacalaureat și concursuri școlare, cei interesați fiind dezavantajați prin reducerea numărului de ore; o diferențiere între absolvenți, raportat la un minim de cunoaștere istorică.

8) Segmentul curricular CDEOȘ – Curriculum la decizia elevului din oferta școlii, deși ar putea fi utilizat în vederea recuperării unor ore în anumiți ani de studiu, conduce la situația în care profesorul de Istorie se afla în imposibilitatea de a prevedea numărul de ani și de ore alocate pentru disciplina predată. În această situație cei care ar fi afectați nu ar fi profesorii, care ar avea posibilitatea să-și întregască normele prin CDEOȘ, ci elevii, văduviți atât de cunoștințe istorice, cât și de competențele create prin intermediul studierii acestei discipline școlare, atât de necesare în actualul context.

9) Disciplina Istorie este predată în țările Uniunii Europene la toate nivelurile de studiu, în toți anii și la toate specializările. Potrivit rapoartelor recente (a se vedea <https://rm.coe.int/2023-coe-ohte-general-report-en-volume-2/1680b17531>), Istoriei îi sunt alocate în majoritatea țărilor de pe continent 2 ore pe săptămână, ceea ce face ca propunerea recentă din România de eliminare a disciplinei din trunchiul comun să fie în contradicție cu tendințele europene. Importanța strategică pe care o are studierea acestei discipline la nivel național nu poate fi în dezacord cu tendințele și proiectele europene.

10) Dacă modul de predare și desfășurare a lecțiilor este considerat astăzi neatractiv, considerăm că, în primul rând, ar trebui inițiată o dezbatere privind schimbarea programei școlare, și nu a planului-cadru. De-a lungul ultimilor ani, profesorii de Istorie au atras atenția cu privire la incoerența tematică din programa clasei a XI-a, iar cea de clasa a XII-a este considerată încărcată, fiind necesară decongestionarea ei. Soluția ar fi dată de învățarea istoriei românilor în ultimele două clase de liceu, cu o programă adecvată, pentru a cărei elaborare specialiștii Facultăților de Istorie își arată deplina disponibilitate, alături de colegii din învățământul preuniversitar.

În baza acestor argumente, înaintăm Ministerului Educației și Cercetării următoarele propuneri:

1) În strânsă legătură cu observațiile anterioare, propunem reintroducerea disciplinei *Istoria românilor*. Acest lucru ar crea conexiuni între educația tinerei generații și generațiile anterioare, ar ajuta la formarea unui sentiment de identitate colectivă, incluzând sentimentul apartenenței la cultura europeană și cea universală.

2) Propunem studierea în clasele a IX-a și a X-a a disciplinei *Istoria universală*, iar în clasele a XI-a și a XII-a *Istoria românilor*, la toate liceele, indiferent de profil, în trunchiul comun al disciplinelor. Din această perspectivă, nu considerăm necesară detașarea liceelor tehnologice de cele teoretice, deoarece învățarea Istoriei este fundamentală pentru formarea ca viitori cetățeni a elevilor, o diferențiere în funcție de profil având potențiale consecințe negative în planul manifestării civice ulterioare.

3) Susținem necesitatea și importanța studierii disciplinelor *Istoria evreilor*, *Holocaustul* și *Istoria comunismului*, iar predarea acestora urmând să se facă în strânsă corelație cu ramurile mari din trunchiul comun.

4) Este necesară păstrarea probei la disciplina Istorie în cadrul examenului de Bacalaureat la specializările de științe socio-umane.

5) Pentru trunchiul comun, disciplina Istorie, propunem următorul număr de ore alocat fiecărei filiere, profil și specializări:

Filieră	Profil	Specializare	Clasa			
			IX	X	XI	XII
Teoretică	Real	Matematică-informatică	1	1	1	1
		Științe ale naturii	1	1	1	1
	Umanist	Științe sociale	2	2	2	2
		Filologie	2	2	2	2
Tehnologică	Tehnic	Toate specializările/calificările profesionale	1	1	1	1
	Resurse naturale și protecția mediului	Toate specializările/calificările profesionale	1	1	1	1
	Servicii	Toate specializările/calificările profesionale	1	1	1	1
Vocațională	Artistic	Toate specializările	1	1	1	1
	Militar	Toate specializările	1	1	1	1
	Pedagogic	Toate specializările	1	1	1	1
	Sportiv	Toate specializările	1	1	1	1
	Teologic	Toate specializările și cultele	1	1	1	1

Istoriei ca disciplină îi poate fi alocat prin planurile cadru un loc în conformitate cu importanța și statutul pe care îl merită prin reducerea curriculumului de specialitate și mărirea ponderii trunchiului comun, fără ca acest lucru să afecteze ponderea celorlalte discipline. Prin urmare, solicităm Ministerului Educației și Cercetării o reevaluare urgentă a deciziei privind reducerea orelor de Istorie, insistând asupra necesității unui curriculum echilibrat, care să acorde importanța cuvenită acestei discipline, fundamentală pentru formarea viitorilor cetățeni. Propunem, de asemenea, o discuție asupra programei școlare la disciplina Istorie, fără de care atribuirea unui număr de ore prin planurile cadru nu face altceva decât să schimbe forma, nu și conținutul, și să antagonizeze profesorii de la diferite discipline. Nutrim speranța că aceste propuneri își vor găsi efectul firesc, pentru ca toți să avem parte de o Românie cu adevărat educată.